

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Sjonistycznej w Tarnowie.

PRENUMERATA:

Miesięcznie	Zł. 1-10
Kwartalnie	Zł. 3-30
Półrocznie	Zł. 6-60
Rocznie	Zł. 13-20
Prenumerata zagraniczna miesięcznie	Zł. 1-50

Konto P. K. O. 410.288.

Redakcja i administracja: ul. Goldhamera 3.
Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 po południu.

Rękopisów nie zwraca się.

OGŁOSZENIA:

Strona	Zł. 200—
1/2 strony	Zł. 100—
1/4 "	Zł. 60—
1/8 "	Zł. 30—
1/16 "	Zł. 15—
1/32 "	Zł. 8—

Przed każdym 100 proc. drukiem.

Druk za słowo 30 gr.

Rok VII

Tarnów, piątek dnia 6 lipca 1934 r.

Nr. 26

Staraniem Org. Ogólno-Sjonistycznej, Org. „Mizrachi”, Unji Sjonistów-Rewizjonistów i Stronnictwa Państwa Żydowskiego odbędzie się w niedzielę dnia 8 lipca br. o godzinie 10 przedpołudniem w Nowej Synagodze

UROCZYSTE NABOŻEŃSTWO w 30 rocznicę śmierci btp. Dr. TEODORA HERZLA

Mowę uroczystą wygłosi tow. JOACHIM NEIGER.

וְהָיָה סֵנָה בּוֹעֵר בְּאַשׁ...

(W 30-tą rocznicę śmierci btp. Dra Teodora Herzla)

Wielkie wydarzenia historyczne jeszcze przed nadejściem rzucają cie cie, zwiastujące ich przybycie. Częściej niektórzy zjawiska życiowe są dla nas niezrozumiałe. Dopiero jakiś wielki fakt historyczny, który po nich następuje wyjaśnia zagadkę tych zjawisk. Wówczas dopiero dowiadujemy się, że owe rzekomo tajemnicze zjawiska były tylko cieniem tego wielkiego wydarzenia historycznego, poprzedzającym jego nadejście.

Podobne paradoksy psychologiczne istnieją również w indywidualnym życiu ludzi. Wiemy, że istnieje t. zw. przecucie. Człowiek przeczuwa nadejście ważnych wydarzeń w jego życiu. Takie „przecucie” istnieje również w życiu zbiorowym, w życiu narodów, w historii ludzkości.

Przecucie exodusu Żydów z Egiptu objawiło się Mojżeszowi w postaci płonącego krzaka. W swej proroczej wizji Mojżesz widział odesobniony krzak ogarnięty płomieniem i nieulegający zniszczeniu. I zrozumiał Mojżesz, że w zjawisku tem mieści się dlań ważna misja, że wskazuje jej mu drogę do heroicznych czynów, które mają przygotować naród do nadchodzących wydarzeń.

Zrozumieć te historyczne „przecucia” mogą jedynie wybrańcy losu. Jedynie wielkie indywidualności odczuwają w obliczu takich proroczych wizji potrzebę dokonania wielkich czynów, szukania nowych idei i nowych dróg.

Wojna światowa była niewątpliwie wielkim wydarzeniem historycznym, którego cienie zwiastowały jego nadejście. Przyszły historyk z pewnością znajdzie w historii z okresu przedwojennego owe cienie, owe „przecucie”, które wybitnym jednostkom miały służyć za memento, by się przygotowywały do wielkiego wydarzenia, do nadchodzącej wojny światowej.

Dla narodu żydowskiego wojna światowa była potężnym kofem, w którym cała jego przeszłość i przyszłość uległy gruntownemu przeobrażeniu. W czasie wojny wielkie wartości duchowe zostały zniszczone, inne zaś stworzone. Liberalizm i demokracja, humanitaryzm i kultura zostały odnośnie do żydów zupełnie zniszczone. Natomiast powstała dla przesładowanego i gniebionego narodu żydowskiego nadzieja narodowego wyzwolenia i uzyskania samodzielności państwowej.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że to epokowe wydarzenia rzucały naprzód swe cienie, że przed wybuchem wojny światowej ukazał się „płonący krzak”, który dla wybitniejszych jednostek miał być bodźcem do wielkich czynów, do odpowiedniego przygotowania siebie i całego narodu do nadchodzących zmian.

I istnieje. Ponure cienie ukazały się na horyzoncie życia żydowskiego. Poważne memento dla żydostwa mieściło się w procesie Dreyfusa, który w czwartejście przed wojną światową wstrząsnął całym światem kulturalnym. Proces Dreyfusa był właśnie owym „płonącym krakiem”, w którym wybitne jednostki winne były przewidzieć nadchodzące załamanie się humanitaryzmu i oświecenia. Załamanie się wszelkich zdobyczy rewolucji francuskiej należało się dopatrywać w tem, że w tej samej Francji, która

objawiała światu naukę o wolności, równości i braterstwie, przesładowano człowieka z powodu jego pochodzenia żydowskiego, a hastem ulicy było: a bas le juif. Wybrańcy narodu winni byli to przewidzieć i naród odpowiednio przygotować.

Wśród 15-milionowego narodu żyd. znalazł się tylko jeden jedyny Dr Herzl, który ujrzał „płonący krzak” i swemi proroczymi oczyma przewidział dalszy bieg wypadków. On jedyny przeczuwał nadchodzącą zawieruchę i tylko On zrozumiał, że należy pomyśleć

o dachu nad głową na wypadek, kiedy cyklon zmiecie z powierzchni ziemi szatały golusowe. I Herzl sam się obciążał troską o los całego narodu. Bez niczyjej pomocy przystąpił do wielkiego dzieła.

W odpowiednim czasie Herzl stworzył organizację sjonistyczną. Sam przeorał glebę, na której wyrosła później Deklaracja Balfoura, która daje obecnie narodowi żydowskiemu słodki owoc narodowego, kulturalnego i gospodarczego rozwoju w Erec Izrael.

Teodor Herzl był darem Bożym dla narodu żydowskiego w najniebezpieczniejszej epoce swych dziejów. Teodor Herzl spełnił swą misję. Przywrócił narodowi żydowskiemu wiarę w swą przyszłość i dlatego jego pamięć żyje wiecznie.

Joachim Neiger.

Do narodu żydowskiego!

Trzydzieści lat upłynęło od zgonu Teodora Herzla, wielkiego wizjonera politycznego i przywódcy naszego narodu, który przed całym światem wznosił chorągiew narodowego i państwowego odrodzenia wędrującego narodu.

Teodor Herzl wprowadził niedołą i dągnięcia wolnościowe narodu żydowskiego na arenę międzynarodowej polityki, ustalił i ukształtował formy organizacyjne naszego ruchu: kongres sjonistyczny i organizację sjonistyczną, stworzył pierwsze instrumenty realizacyjne powrotu do Sjonu: Fundusz Narodowy i Bank Kolonialny. Herzl objawił wielką wizję nowego żydowskiego porządku społecznego na ziemi żydowskiej, zbudowanego na podstawie pracy, braterstwa i sprawiedliwości. On utworzył drogę uznania naszych historycznych praw do Palestyny u narodów świata.

Prorocze słowa Herzla na temat rosnącej nędzy Żydów w krajach rozproszenia, stały się niestety w rozmiarach, których sobie wówczas nie można było wyobrazić — smutną rzeczywistością. Nie w krajach zaferycznych i niscywilizowanych, ale w centrum europejskiej kultury szaleje dżoka i barbarzyńska nienawiść ku Żydom, nie znajdującą przykładów w najczarniejszym średniowieczu. Nasza ludzka godność i nasze fundamentalne prawa bytu deptane są za zwierzęcem okrucieństwem, zniszczenie fizyczne i materialne, a także skosławienie kulturalne żydostwa wabi nabygony miecz nad głowami narodu żydowskiego w krajach rozproszenia. Iluzja emancypacji została beznadziejnie i beznadziejnie zburzona, a narodowi żydowskiemu pozostała jedynie i wyłącznie droga, wytyczona przez Herzla: wybudowanie siedziby narodowej.

Tylko w okresie niedługich lat mogli nasz ród cieszyć się dumnie i daleko patrząc przywództwem Teodora Herzla. Wielkie serce, w którym pulsowały nadzieje żydowskich generacji, pewnego dnia przestało uderzać. Ale ruch wyzwoleniowy przez Niego zapoczątkowany przelżył zgon Wodza.

Osobowość Herzla jest ucieleśniona w jego historycznych twórcach: organizacji sjonistycznej i jej kolonizacyjno-politycznym dziele. Wielka wizja Herzla nie dała się jeszcze całkowicie urzeczywistnić, ale podwaliny na nią zostały położone. Przez publiczność

prawne uznanie narodów zostało zabezpieczone prawem narodu żydowskiego do powrotu do swej ojczyzny i jej zbudowania. Ponad cztermi miliona Żydów wrosło od tego czasu w ciemną paletynską, olbrzymie przestrzenie, ziemi zostały wyzwolone, powstały pracujący naród żydowski, zatrudniony w rolnictwie, przemyśle i budownictwie, żyje język hebrajski w ustach narodu na jego własnej ziemi. Elita młodzieży żydowskiej to chalucości, którzy z krajów dyspersji poszli do Palestyny. Podążyły za nimi dziesiątki tysięcy imigrantów, strumień żydowskiego kapitału i żydowskiej siły użyźnił odwieczne pustkowia, a powrót do Sjonu stał się marzeniem życia żydostwa w krajach rozproszenia. Erec Izrael jest siedzibą narodową i jedynym krajem ratunku nas żydowskich, które tracą ostatnie pozycje w diasporze.

Ale droga ku celowi jest długa. Będą nam na niej przyszywać wieczna pamięć o Herzlu, jego nauki polityczne, jego dzieło życiowe, stworzona przez Niego organizacja sjonistyczna i jej kolonizacyjne i polityczne twory.

Przez skupienie wszystkich warstw narodu pod sztandarem Sjonu, przez rozszerzenie wódczych możliwości organizacji sjonistycznej, przez wzmocnienie jej wpływów i jej siły na zewnątrz i na wewnątrz, przez nieustające wysiłki w kierunku budowy naszego dzieła kolonizacyjnego i rozszerzenia aliji, przez godną obronę naszych spraw politycznych oraz fanatyczną wierność dla wizji pełnego wyzwolenia Izraela stanie się legenda Herzla historyczną rzeczywistością.

Jerozolima-Londyn, 20 Tamuz 5694.

Egzekutywa Wszczęświatowej Org. Sjon.

Komitet lokalny Org. Sjon. w Tarnowie wzywa wszystkich sjonistów do tłumnego udziału w uroczystym nabożeństwie ku czci Niemiśmielnego Wodza btp. Dra Teodora Herzla, które odbędzie się w niedzielę dnia 8 lipca 1934 o godz. 10 przedpoł. w Nowej Synagodze.

Organizacje młodzieżowe są też szlachetnymi. Nalepić z podobizną btp. Dra Teodora Herzla sprzedawane przez Komisję Żyd. Funduszu Narodowego — nabyć można w lokalu Org. Sjonistycznej, ul. Goldhamera 3.

Kto ma objąć rządy w kahalie?

Aktualnym jest dziś pytanie — kto będzie rządził kahalami, jakie utworzy się większość. Jeszcze przed wyborami nie ukrywaliśmy tego, że celem naszym jest konsolidacja stosunków w tutejszej Gminie żydowskiej i uzdrowienie jej gospodarki. Realizacji hasło zgodziłyśmy w ulicy żydowskiej, bo uważaliśmy, że obecnie mieszkańcy potrzebują tego, co nas dzieli, a podkreślać należy to, co nas łączy. Dlatego proponowaliśmy kompromis. Nie chcieliśmy agudowych, którzy ponieśli potem smrotną klęskę.

Kto więc wchodził w rachubę przy tworzeniu nowego Zarządu kahalnego? Przedewszystkiem te grupy, które w walce wyborczej przetrwały się w ramach przyzwyczajonych i godnych. Chętnie przyjęliśmy do współpracy i współodpowiedzialności element uczuciowy, dla którego żydowska Gmina wyznawała nie jest towarzyskim, z którego można czerpać dla celów osobistych i partyjnych. Aguda, która w walce wyborczej jedynie postugiewała się pamphletami, paszkami i osobistymi napiciami, postawiła się jako nawias wszelkich kombinacji przy tworzeniu Zarządu, któryby był zdolny do twórczej i spokojnej pracy. Pamiętamy jeszcze wszyscy odezwę Agudy w przeddzień wyborów. Odezwą ta płuła ostankami i nie miało się odepowiedzieć, a pląguwa zawierała nawet głupią i ohydłą insynuację, że sionisi przy-

czynili się do zasądzenia Stawskiego (?) no i dlatego Żydzi tarnowski winni głosować przy wyborach do kahalna na Agudę.

Tak więc jedyną, skonsolidowaną grupą wchodzącą do kahalna z jednolitym programem działania są sionisi. Jako największa grupa są z natury rzeczy i w myśl zwyczajów parlamentarnych powołani do objęcia rządów w Gminie. Z kimże więc mają utworzyć większość? Ci, którzy sami się wykluczyli, nie wchodzą obecnie w rachubę. Kto w przeddzień wyborów obrażał białym swego przeciwnika, z tym łączyć się nie można. Pozostają więc przedstawiciele rzemieślników, między którymi są dobrzy i starzy sionisi. Z nimi współpraca jest zapewniona i nie natrafia na żadne przeszkody.

A o ile inne grupy orodoksi, prócz Agudy, staną na gruncie szczerzej i rzetelnej współpracy dla dobra Gminy żydowskiej — to i z temi grupami będzie można dojść do porozumienia, bo celem naszym w kahalie jest praca pozytywna i wyteżona dla całej Gminy żydowskiej i dla dobra wszystkich Żydów. Kto chce nam pomóc w tej pracy i kto zasługuje na zaufanie, że tę współpracę pojmuje szczerze i uczciwie — ten przyłączy się do otwartych ramionami, by wspólnie pracować w kahalie ku pozytywnej całej żydostwa w Tarnowie.

Podziękowanie.

WP. Dyr. Szpitala Żyd. Dr L. Schütterowi, WP. Dr Bloch-Merzowej oraz WP. Dr Löfflowi, Dr Holendrowi i Dr Lustigowi za pomysłne przeprowadzenie ciężkiej i niebezpiecznej operacji ślepej kieszki naszej córceci Ciesi, jakoteż wszystkim siostrom a szczególnie siostromi Mali i Frydzy za b. troskliwość opieką podczas choroby, składamy tą drogą serdeczne „Bóg zapłać“!

B. Baranowie.

Ogłoszenie.

Przyjmuje się zgłoszenia na kolonję letnią do Rabki na czas od 18 lipca do 20 sierpnia br., która będzie nadal prowadzona we willi, gdzie mieści się kolonja „Safa Berura“. Rodzice, którzy wysłali swe dzieci na kolonję letnią „Safa Berura“ a refleksję po zastanowieniu je na miesiąc następny winni również zgłosić na czas.

Zgłoszenia przyjmuje tylko do 10 bm. p. Weinbergowa, Krakowska 20, I. piętro od godz. 11—12 i od 3—5 codziennie.

Tow. Dr S. Spann wyjechał do Erec.

Tow. Dr Samuel Spann wyjechał do Erec. Opuszczał Tarnów najpiękniej z pośród nas. Uwielbiany prowdy, drogi towarzyszy i kochany przyjaciel. Z głębokim i szczerzym żalem żegnaliśmy tego dzielnego bojownika sionizmu.

Przez dziesiątki lat służył nam przykładem swą ofiarnością i poświęceniem dla sionizmu. Bo też sionizm był częścią organiczną jego jaźni i był jedynym motorem jego niezmordowanej i szeroko rozgałęzionej pracy politycznej i społecznej. Żył tylko dla sionizmu i niczego więcej nie pragnął prócz bezinteresownej pracy dla sionizmu.

Zal ścisłać serce na samą myśl, że Dr Spann, ten sionista par excellence, uosobienie czystego idealizmu, przenikliwy polityk i działacz społeczny w najsłabszym znaczeniu tego słowa, opuszcza nas, pozostawiając za sobą lukę, nie do zastąpienia. Ze wzruszeniem uciążliwym na pożegnanie czystą jak łaźnia drogiego i kochanego Dra Samuela Spanna.

Ból nas jednak uśmierzył po części fakt, że tow. Dr Spann jedzie do Erec, by zrealizować swe marzenia, by osiedlić się w kraju, którego odbudowę poświęcał swe pracowite życie.

Zegnaliśmy tow. Dra Spanna na uroczystym posiedzeniu komitetu lokalnego organizacji sionistycznej w Tarnowie, na którym przemawiali prezes tow. Dr Chomet, Dr Menderer i Józef Lauterbach. Odpowiedział do głębi wzruszony tow. Dr Spann. Żegnała Go młodzież ogólnosionistyczna, zszesniona w org. Akiba i Hanoar Hajcioni. W Akibie na uroczystej akademii po przemówieniach wzrzeszono tow. Drowi Spannowi piękny album na pamiątkę. W Hanoarze zaś na uroczystym zjeździe po przemówieniach prezydja patronatna Dra Mandla i kierownika smiażdza B. wrzeszono zbiór wydawnictw z srebrną odznaką ruchu oraz piękny album zdjęć z życia organizacji.

Zegnała go szkoła „Safa Berura“, której jest założycielem i kierownikiem przez cały czas jej istnienia. Zegnali go członkowie zarządu na specjalnym posiedzeniu, na którym wrzeszono tow. Drowi Spannowi piękny album z dziełami naukowymi i dziełami sionizmu na specjalnym zebraniu sionizmu.

W końcu żegnała tow. Dra Spanna wielka ilość towarzyszy na dworcu kolejowym. Bez mowy. Czułe spojrzenie w oczy, serdeczny uścisk dłoni i potężna Hatakw, która wyrwała się z piersi wszystkich, dala wyraz uczuciom, jakie się żywi do kochanego tow. Dra Spanna i do idei, dla której przeżył całe swe życie walcząc.

Tow. Dr Spann bezkompromisowy w sprawach ideowych, nie uznając żadnych sprzeczności między teorią a praktyką — udał się do Erec, by zrealizować swój ideał, by osobiście współpracować nad odbudową kraju. Zyczymy Mu pełnego szczęścia na tej nowej swej drodze — ad multos annos.

Święto Morza.

Święto Morza Tarnów obchodził bardzo uroczysto. Z domów powiewały flagi państwowe, a okna były ozdobione malakami i ligi Morskiej i Kolonialnej. W piątek 29 czerwca br. o godz. 10 odbyło się nabożeństwo w katedrze i Nowej Synagodzie. W nabożeństwie odbył w Nowej Synagodzie brali udział przedstawiciele władz państwowych, komunalnych, sądowictwa, wojskowskiej, gminy żydowskiej i wielkie rzesze publiczności. Modły odprawił p. Kamienicki wraz z chórem. Mowę okolicznościową wygłosił p. prof. Wachtel. Odpowiedniemu hymnu państwowego i Hatakw zakończono uroczystość to nabożeństwo.

Z powodu ulewnej deszczu dalsze punkty programu uroczystości odpadły. W piątek 29 i sobotę 30 czerwca br. odbyła się zbiórka na rzecz funduszu obrony morskiej i kolonialnej.

Półkolonia Ż. T. G. S. „Samson“.

Od szeregu lat Ż. T. G. S. „Samson“ urządza półkolonję wakacyjną dla najbiedniejszych dziatwy żydowskiej i chyba nie potrzeba szerzej uzasadnić konieczności utrzymania tej instytucji, zwłaszcza obecnie, gdy nęda i głód coraz bardziej, coraz dotkliwiej większa się między społeczeństwem żydowskim, a warunki mieszkaniowe najbiedniejszych pozostawiają wiele do życzenia.

Wyniki dotychczasowych półkolonji były zadawalające, wygląd dzieci po przebyciu półkolonji znacznie się poprawił, dzieci przybrały na wadze, gdyż półkolonja umożliwia dzieciom najbiedniejszym, dziatwie wydobycy z suteryny i poddazy choć na krótki okres czasu, przebywanie na świeżym powietrzu, zeknieć się z przyrody, korzystanie sta stadojnie z ożywczych promieni słonecznych — a to wszystko pod dobrą, fachową opieką osob oddanych dziatwie, oraz co najgłośniejsze pod stałą opieką lekarską.

Dziecko, bowiem potrzebuje do normalnego rozwoju powietrza, słońca, swobody, żywności oraz ruchu fizycznego.

To wszystko daje im dzieło kolonia, a gdy urządzenie kolonii jest kompletnie, zadanie to spełniać całkiem dobrze półkolonia, zwłaszcza prowadzona tak należyte i wzorowe, jak półkolonia ŻTGS. „Samson“, gdzie zarazem wpajane są w dzieci najprymitywniejsze wymogi higieny.

Półkolonia przy ŻTGS. „Samson“ działa zarazem uspoczniająco i ma charakter opieki społecznej nad dzieckiem żydowskim, bo rodzice w pogoni za środkami utrzymania, zajęci pracą, zmuszeni są zostawiać dzieci bez nadzoru opieki, w dusznych izbach suterynowych, czy też poddazach, podczas gdy przebywają na stadojnie, o zdrowem, wolnem

od pyłu ulicznego, powietrzu, wśród zabaw, gier sportowych i ćwiczeń gimnastycznych, w gronie rówieśników, przy dostatecznem dożywianiu, przyczynia się do poprawy i utrzymania zdrowia dzieci, oraz wzmacnia ich organizm.

Staraniem prezesa ŻTGS. „Samson“ p. Dra Menderera, kierownika sekcji półkolonji, Dr Leibla oraz p. Drowej Jekowej, otwarto w tym roku w dniu 26-go czerwca 1934 r. półkolonję na stadojnie sportowem ŻTGS. „Samson“ (za ogrodem strzeleckim) z frekwencją 160 dzieci, które podzielono na 2 turnusy.

Pobyt na półkolonji jest bezpłatny. Dzieci przebywają na stadojnie od godz. 8-mej rano do 12-jej w południe, pod dobrą, fachową opieką, przy nadzorze dziatwy oddanych nań, odbywających codziennie dyżury, przyczem otrzymują dzieci bezpłatnie obfite i pożyźne dnie śniadanie.

Niestety z powodu braku funduszy, mimo że zgłosiło się 300 dzieci, zmuszony był Zarząd ograniczyć ilość do 160 dzieci.

Ofiarne społeczeństwo żydowskie, winno zrozumieć zadanie i cel półkolonji, ocenić należycie znaczenie dziatwy, dziecku poddazy zdrowego pokolenia i umożliwić zarządowi przyjęcie wszystkich, doprawdy najbiedniejszych dzieci, bo półkolonia wzmacnia dziecko fizycznie, zwiększa odporność organizmu, przyczem w sprzyjającym środowisku, na tej pięknej przyrodzie, wśród ludzi oddanych dzieckom, nabiera dziecko zarodek tężyzny i odporności duchowej, uczy się poznawać i kochać przyrodę, zdobywa praktyczne wiadomości z zakresu higieny, wreszcie wyrabia się społecznie.

Nie odmawiając przeto datków na półkolonję wakacyjną, bo dziecku to przyszłość narodu!

a ręczę, że na tych butach jest więcej bóla niż skóry. Ale nie należy być pesymistą, ciągle mamy nadzieję, że będzie ładnie i wreszcie wyberzemy się gdzieś na wycieczkę. A jeżeli się zdarzy jakiś dzień pogodny, to wszystko chorzeje na „soneczniczka“.

Nadszedł dzień rocznicy Bp. Arlosorowa. Zostaliśmy zaproszeni wraz z innymi kolonjami gimnazjów hebrajskich do synagogi rababskiej Akademii odbyła się bardzo uroczystość. Po odpiewaniu przez tutejszego chazana „El molej rachim“ zabrał głos kierownik krakowskiej kolonii, p. prof. Szmulewicz, a następnie nas wychowawca, p. Weinberg. Obaj przedstawiciele podali w swych przemówieniach zasługi targielnie zmarłego Wodza i stracił jako polnośno żydostwo przez jego śmierć. Następnie odpiewała młodzież obu kolonji hymn.

Teraz przygotowujemy akademję ku czci Bp. Herzla. Onegdaj zostaliśmy zaproszeni na uroczysty raport piątkowy na kolonję gimnazjum krakowskiego. Gdyby nie rozmołka gлина, na której się wszyscy wywracali, byłoby bardzo pięknie. Raport był bardzo podnoszący i wywarł ogromne wrażenie. Wszyscy byli zadonowieni z nawiązania kontaktu między kolonjami.

Alie nie należy się przejmować ani niepogodą, ani bólem głowy lub gardła (z powodu częstego śpiewania), ani innymi drobnostkami. Bawimy się wesoło. Gramy w siatkówkę, uropki, krokiety — chodzimy często do zdroju, jest nam tu bardzo przyjemnie. Mamy czynną bibliotekę (same bajki), która funkcjonuje „doskonale“, bo nigdy nie można w niej dostać żadnej książki. Siosujemy też zassa i grunt się nie przegrywamy i nie czujemy nie przejmujemy, dobrze się odżywiamy etc.

Słowem — jest morowol!

Rabka, dnia 2 lipca 1934.

Uczestnicy kolonii tow. „Safa Berura“ w Rabce:

Dora Szejek Diana

Migawki z kolonii.

Mieliliśmy odwiedziny. Przyszli do nas na kolonję w drodze do Zakopanego trzej chłauci. Przyjechali ich trzykrotnie „hejda!“. Byli bardzo zmęczeni, więc zaprosiła ich kierowniczka na kolację i nocleg. Z pozostawieniem, jakos obco, nie mówię, że niech. Zadrzosił się w duszy tego wychny i tej odwagi, gdyż my na razie nie możemy się poszczycić żadną wycieczką pieszą. Zasiędi z nami do wspólnej kolacji. Nie była to zwykła kolonja kawałka. Była to uroczyste przyjęcie braci.

Noc była jasna, księżycowa. Siedzieliśmy przy stołach na polanie. Po każdym danie śpiewano pieśń palestyńską. Jeden z przyszłobych pieknio odpiewał chasydą pieśń. Staliśmy się śmieli. Wolałmy wszystkich do tańca. Zwarły się nasze ramiona z silnemi rękami chłauców. Byliśmy dumni i rozradowani, że stajemy z nimi w jednym szeregu...

Sobota — dzień święty dla nas „kolonistów“ chociażby z tego względu, że można spać o godzinę dłużej. Niema w tym dniu zbiorów, raportów. Nie stajemy przeraźliwego gwizdka, który kalcemy nam uszy. Naszro! na kolonji jest uroczystość, każdy ubiera się odświętnie. Chłopcy modlą się. U nas nikt nie liczy żyzb w oknie, ani guzików na ubraniu. Wszyscy modlą się ze szczerzym petylżem. Sobota różni się też tem od innych powszednich dni, że dostajemy babkę na śniadanie, a na obiad niedozwuna tradycyjną siekaną cebulkę z chałwą...

Pogoda rababska jest „chupcowata“ w pełnem tego słowa znaczeniu. Zamiast pokazać nam Rabkę w pięknych promieniach słońca, widzimy ją zamgloną w pulkach deszczu. Mamy aż dużo sposobności do zapoznania się ze słynnym zreszta błotem rababskiem. Najgorzej na tem wychodzą nasze „czyszciki!“ butów, które każdego ranka siedzą zrozpaczone wśród stoisie obwisa wszelkiego rodzaju,

W gminie Jodłowska Tuchowska, na południe od Tarnowa, wybuchł groźny pożar. Ogień powstał w zabudowaniach gospodni Agnieszki Piotrowskiej wskutek wadliwej konstrukcji kominu. Straty przekraczają 1200 zł.

Zagadnienia żydowskie.

Pod tym tytułem wydał Bronisław Dobrowieszt 58-stronicową broszurę, która z wystawy Księgarni Krakowskiej rzuciła się silnie w oczy. Autor napisał rzecz w Zakopanem między 2 a 10 stycznia 1934 r. Podkreśla to specjalnie, jakby chciał wykazać, jak genialnym jest Zamieszanie na końcu literatury przedmiotu wykazuje 60 pozycji i lalk niezawodnie zdaniem na uczucie autora. Tymczasem opiera się na kilku złudliwych książkach, to jednak są bibliami dla niego, Laudyn-Uhranowski, Zieliński, Rolicki, Pięknikowski, Ford — to ojawicie broszury. Prym jednak wodzi Rolicki. Gdy się zważy, że Zielińskiego „Hellenizm i judaizm” podważyli: X. Archutowski, M. Mieses, E. Stein i S. Stendig, Rolickiego podmyli gruntośnie Imber, a Ford dawno cofnął wszystko, co pisał w „Między narodami” — pozostaje jedyny Pięknikowski — no i Chrzanowski. A te prace jeszcze taliter podważył, aniżeli Zielińskiego, który użył całego aparatu naukowego dla swych tez.

Uderza w pracy Dobrowieszt nowy sposób cytowania. Cytuje on mianowicie z cytatów, pochodzących z cyt. Największą ilość cyt. czerpie z Rolickiego „Zmierzchu Izraela”. Nawet Balańska, pisząca o Polskiej Akademii, nie odwołuje się do cielewicy literatury przedmiotu widocznie nie autor nie czytał poza biblią Rolickiego. Zrozumiałem więc się stąd, dlaczego napisał rzecz, niby „naukową”, bo z cytatem i literaturą, w ośmiu dniach, w czasie, który potrzebny jest właśnie dla zapamiętania takiej broszury z brudnopisu, dobrze już ułożonego. Poprostu, jakby przypisał esencjonalną treść Rolickiego, którego książkę słusznie nazwał Dr Imber „biblią chłamu”.

We wstępie zaznacza autor, że zamierza cytować autorów-Żydów, bo im Polacy raczej u wierzą, tymczasem tych tam najmniej, a ciągle Rolicki i Rolicki. Co więcej, chce być obiektywnym, a tymczasem wyrzucenia na stronach 8, 18, 25, 31, 33, 38, a zwłaszcza 39, 42, 45 i 46 są najfajszysza interpretacja faktów, zwanych ugodami. Niemniej wykazuje w swoich 45 zaleceniach sanacji Polski, umieszczonych na zakończenie broszury, tyle naiwności, że wierzyć się wprost nie chce, jak może autor zalecić w punkcie 9-ym powołanie do życia specjalnej państwowej komisji, któraby miała rozstrząsać nadmiar Żydów w Polsce do wszystkich krajów świata proporcjonalnie, aby w Polsce zostało tylko 250.000, co to i milionów, które nie mogą żyć w Polsce (i w Europie). Inne zalecenia, znane już, są co prawda, a więc: odgródzenie od żydostwa, zastąpienie judaizmu helenizmem (Zieliński), porozumienie z aryjskimi mniejszościami w Polsce, wyznaczenie szkoły „instytutu żydoznawczy”, nieprzyjmowanie Żydów do urzędów, własny handel i przemysł, stworzenie misji katolickich dla leczenia Żydów z choroby światłowidzenia, odpardzenie z nacisk, przeciwnieństwo mesjanizmu żydowskiemu mesjanizmu Hoene-Wrońskiego, zjednoczenie kościołów, podniesienie polskiej etyki kupieckiej, zorganizowanie polskiego mieszczaństwa, spoczynek niedzielną. Oto zalecenia, ktorými się winny zająć specjalnie instytucje, aby „odeprzeć zamach Żydów na Polskę”.

Trudno, nie udało się autorowi ani przedstawić obiektywnie sprawy Żydów w Polsce, choć może zamierzał — od wstępu do końca — zapamiętać zamierzenia — nie udało się mu odgródzić od antysemityzmu endeckiego i nie udało mu się dobrać literaturę przedmiotu. Nie udało mu się nawet wynaleźć nowego sposobu rozwiązania kwestji przezeń poruszonej. Chciał zapoznać ludność katolicką, polską, z Żydami i żydostwem, a wykazał sam kompletną ignorancję tego przedmiotu.

Wstępie więc należy, czy uzyskał zaufanie, o które we wstępie zabiega. Przeciwny cytylnik traci bowiem zaufanie do autora, który chce być naukowym, a opiera cytaty na cytatach, z obcych cytowań. Co więcej ten wzięcie autorowi za złe, że nagalił filozofię Hoene-Wrońskiego do tej swych, szlachnie, czyniąc z Wrońskiego receptę na uleczenie choroby, której się podjął „leczyć”.

„ce” pełno w tekście błędów rzeczowych, np. Balfour i R. Cecil są Żydami itp., że cytując źródła żydowskie, np. Graetza i Encyklopedję żydowską, nie podaje strony, cytując je czasem z trzeciej ręki, że istnieje dla niego tajny sanhedryn z siedzibą w New-Yorku, że cytując nawet z maszynopisu (Brzeziński-Zyd, to jego tajemnice), że ani razu nie zadał sobie trudu zbadania prawdziwości źródeł, na których się opiera, więc, że rewolucja francuska, wojnę 30 letnią i światową spowodowali Żydzi, że kreśli same ujemne cechy Żydów, to wszystko stanowią kwiatki do antysemitycznego bukietu, którym w ostatnich czasach w Polsce rozmaici demorali hitlerowie próbują Żydów i Polskę obłudzić.

Dr Stendig

SAMOBÓJSTWO. Miasteczko Ciekiszewo zostało do gęb wciągnięte wiadomością o zamachu samobójstwa Karoliny Olpińskiej, żony inspektora samorządu gminy Rudka obok Tarnowa.

Olpińska, ciępiara stała na silny roznójster nerwowy, nosiła się od dłuższego czasu z zamiarem samobójstwa, o czem głośno wspominała wobec najbliższego otoczenia. Z tego powodu rozciągnięto nad nią baczną nadzór. Onegdaj jednak udało się jej zmylić uwagę domowników i wejść w posiadanie rewolwru, którym postanowiła się w lewy bok. Desperacka walczyła ze śmiercią.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor Chaim Friedman.

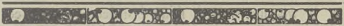

Wykaz puszek ściennych z miesiąca kwietnia.

Klub Muza 14/13, Dr Span 12—, Herman Kirsch 2/20, Herman Fluhr 2—, Laura Keller 1/90, Dr Grünberg 1/50, Inz. Eichhorn 1/50, Mandelbaum 1/39, Henryk Holländer 1/35, Blumenkranz 1/29, Wilhelm Spiro 1/20, Eljasz Fluhr 1/26, Samuel Weintraub 1/18, R. Gelb 1/10, Natan Freiman 1/10, Po 1 i 2 Dr Ofner, S. Ch. Korn, Chaim Kurz, Benj. Katz, Abr. Hauser, O. Jortner, Daniel J. Pomeranz, Berner, Dr Wasserman, Ch. Reich, Katz i Fleischer, Sal. Schönberg, Majer Weis, Dr Goldberg, Józef Reiz, Gellerowa, Chaim Engel, Edward Schwager, B-cia Braun, Dr Feiweil 9/90, Mgr. Taubels 0/89, Sara Bienenstock 0/86 Sam. Dintenfass 0/75, Leon Borkheit 0/71, Weiss 0/68, S. Toder 0/64, Po 0/60 B. Deresiewicz, Ch. Klaphof, Aszer König, Dr Leibl, Dr Feinichel, Dr Muskatelblat, Dr Traumowa, Wild i Straus 0/57, H. Bieberberg 0/56, Dawid Lubasch 0/54, Toder i Grünberg 0/52, Rachela Kaufman 0/52, Menasche Wachtel 0/51, Po 0/50 Szandor Weisz, Józef Stieglitz, S. Grün, Isak Kampel, Lederberg, Natan Melinger, Paul Weis, Dr Weit, Dora Blum, Erika Beck, Minz, Ch. L. Klugman, Ch. Rösler, Rachmil, Burstyn, M. Weisman, Abraham Nowak, Anisfeld, Anselm Feiner, Wetsch, Wolf Taubenfeld, Osterweil, Balsam, Leon Lieberman, Saul Gieb, Sabina Degen, Israel Schächter, M. Apfel, Dr Menderer, Weis, R. Silberpintzer, Israel Keitsch, Dr Samuel Goldman, Dr W. Maschler 0/45, Naft. Riemer 0/43, Po 0/40 Rubin Hönig, Ojazyk, Kleiner, Henryk Teitelbaum, Maria Kimmel, Jehoszua Glas, Benj. Gavrulowicz 0/37, Pfefferowicz 0/32, B. Salz 0/31, Po 0/30 Bieligelsen, Lassar Selinger, H. Stölzer, Tobiasz Bleiwies, Majer Spiren, Neo Feuerstein, Ch. L. Siedliskier, Juda Fisch 0/29, Zwiakow Kredytowy 0/28, Po 0/26 Isak Bodek, L. Beck, Jakob Holländer, Elfi 0/25, Regina Handgriff 0/25, Dr Fisch 0/23, Wiktor Thaler 0/22, Po 0/20 Scheinok, E. Frankel, M. Laub, H. Peristen, M. Stram, Abraham Bray, Org. Bruria 0/17, Sz. Kwadraststein 0/16, Aron Feld 0/16, Herzman 0/15, Ch. Schmukler 0/15, Elj. Goldfarb 0/15, Po 0/10 Ch. Alban, Linzer, Isak Lustgarten.

Skarbniki: Mina Hiesiger 0/99, Rapoport 2/10, Ch. Friedman 3/37, B. Umański 8/79, Michai Dintenfass 3/30.

Na ślubie Plinder zebrane przez tow. Eksler-Roth 6/30, na ślubie Plinder zebrane przez tow. Eksler-Reiter 4/40, na ślubie Solender zebrane przez tow. Burstyn-Wik 4/80, na ślubie Wetsch-Tesse zebrane przez tow. Maiborch-Reiter 17—, na ślubie Akseblad, Krosno zebrane przez WP. Feldowa-Gelbową 23/70.

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić P. T. Publiczność, że po kilkunaltip praktyce zagranicą i po złożeniu wszelkich wymaganych egzaminów zawodowych — wykonuję wszelkie roboty

w zakresie malarstwa wchodzące

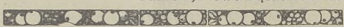
solidnie i według najnowszych metod. Kolekcja bardzo bogata.

Polecam się łaskawej pamięci.

Z poważaniem

HENRYK HALLER

Przedsiębiorstwo malarstwie
Tarnów, Nowo-Dąbrowska 15

Walne Zgromadzenie

Stow. właścicieli nieruchomości w Tarnowie

odbędzie się w niedzielę dnia 8 lipca br. o godz. 3 popoł. w sali posiedzeń Rady Miejskiej w Tarnowie przy ul. Bernardyńskiej z następnym porządkiem obrad:

- 1) Otwarcie i zagalenie Walnego Zgromadzenia, 2) Sprawozdanie z czynności Zarządu za rok 1933, 3) Sprawozdanie kasowe i Komisji rewizyjnej, 4) Dyskusja nad sprawozdaniem, 5) Sprawy podlegające opini samorządowych i wódców gminnych, 6) Wybór i odwołanie wódców gminnych, 7) Sprawy wysokości wpisowego i składek członkowskich, 8) Ustalenie względnie odwołanie Zarządu absolutoryjnym, 9) Wybór i odwołanie Zarządu, 10) Wybór 18 członków Zarządu 18 członków Komisji rewizyjnej, 11) Interpretacje wniosków.

Gdyby w przeciągu pół godziny, licząc od naczynego początku Walnego Zgromadzenia nie zebrał się dostateczny komplet, Walne Zgromadzenie odbędzie się bez względu na ilość obecnych członków.

Członkami Stowarzyszenia są właściciele nieruchomości bez względu na narodowość i wyznanie.

Godziny przyjęć w biurze powyższego Stowarzyszenia w Tarnowie, ul. Krasieńskiego 5 (oficyna, dom p. Masia) codziennie z wyjątkiem świąt od godz. 4 do 6 popoł., w którym to czasie udziela się zarazem bezpłatnie informacji i porad, oraz załatwia wszelkie sprawy, dotyczące własności nieruchomości.

Za Zarząd:
Dr Mieczysław Menderer sekretarz Józef Manaczyński prezes

Apel do rodziców.

Setki biednych dzieci uczęszczających do chederów jest zupełnie zaniedbanych. Rodzice, żyjący w skrajnej nędzy, nie są w stanie zaopatrzyć swe dzieci w odpowiedni ubiór, skutkiem czego dzieci chodzą obdarte, bez bielizny i bez butów.

Z drugiej zaś strony znajdują się w szafach licznych rodzin starze znoszone ubranka, bielizna lub buki odłożone, bez użytku.

O te właśnie znoszone garderobę dzieciom apelują do rodziców, by ją łaskawie zaopatrzyli do chederów biednym, uczęszczającym do chederów. Leży ona bowiem i tak bez użytku, a biednym dzieciom jest ona nieodzowno konieczna.

Zaofiarowaną odzież uprasza się łaskawie skierować, względnie zgłosić do podpisanego.

BARUCH KRISCHER, ul. Krótka 6

Stadnina ks. Sanguskiej zagrożona.

W ostatnich dniach wybuchła w stadninie ks. Romana Sanguskiej w Gumniskach groźna zaraza, a mianowicie z w. anemiją złośliwa. Choroba ta jest bardzo niebezpieczna dla koni i niesłychanie zaraźliwa. Dotychczas padły dwa konie arabskie, z których „Hafi” kosztował 100.000 zł. Dwa konie musiano zastrzelić. Straty wynoszą setki tysięcy złotych.

Istotę choroby stwierdził prof. Łopatynski i prof. Andrejewski z Warszawy, właściwą diagnozę postawił prof. Wirth z Wiednia, sekcje zrobił znany anatom-patolog prof. Zakrzewski ze Lwowa. Obecnie kompetentni naukowcy badają źródło choroby, która zagraża poważnie stratami jednej z największych stadnin w Europie.

KRONIKA.

Stosunki gospodarcze Polsko - Palestyńskie. Bank P. K. O. w Tel-Awiewie wydanie przyczynia się do rozwoju wzajemnych polsko-palestyńskich stosunków gospodarczych. Stery przemysłowo-handlowe coraz bardziej przenoszą się, że Bank P. K. O. najobszerniej, najszybciej i najtańiej załatwia wszelkie przekazy pieniężne z Palestyny do Polski i naodwrot w wszystkich walutach.

Zarząd TŹGS „Samson” wzywa wszystkich członków do tłumego udziału w uroczystym nabożeństwie, urządzanem ku czci bpa. Dra Teodora Herzla w niedzielę 8 bm. o godz. 10 przedp. w Nowej Synagodze.

Lokalna komisja sezkłowa ukonstytuowała się jak następuje: Przew. tow. Mgr. J. Bienienstock, zast. przew. tow. Orbach, sekretarz tow. I. Götler, skarbnik tow. Sz. Reich. Akcja sezkłowa w naszym mieście już się rozpoczyna.

Bnel-Sjon Sobota 6 bm. godz. 2:30 popoł. pogadanka tow. Dintenfass n. t. „30 lat po śmierci bpa. Teodora Herzla”.

Poniedziałek 8 bm. godz. 8 wiecz. kurs hebrajskiego G. Herzla, godz. 8:30 wiecz. kurs hebrajskiego G. Starkmanówny.

Wtorek 9 bm. godz. 8 wiecz. seminarjum hist. sjonizmu.

Środa 10 bm. godz. 8 wiecz. kurs średni hebrajskiego.

Czwartek 11 bm. godz. 8 wiecz. pogadanka tow. Herzoga.

Festyn W niedzielę dnia 8 lipca 1934 r. urządziła Sekcja imprezowa Legji Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich w Tarnowie festyn w Ogrodzie Strzeleckim o godz. 3-ciej popoł. uroczajomni wielu niespodziankami. W tymże samym dniu odbędzie się o godzinie 8-mej wieczorniej w Sali Strzeleckiej zabawa. Popularne wstępy na Festyn 20 i 10 gr. oraz na zabawę 50 gr. lub rodzinny na 3 osoby i zł.

Żydowska kolekcja akademicka C. K. „Histadrut Akademai Zionim” (ogólnoj-siojski chajuc akademicki) we Lwowie, urządziła w dniach od połowy lipca do połowy sierpnia br. kolonję letnią w **Młodowie** koło Rytra nad Popradem. Pomieszczenie dogodne. Wikt obfity, 4-razowy. Rzeka tuż obok woli, las, nadekale. Wycieczki w Pieniny i Tatry. Koszta pobytu 4-tygodniowego 60 zł. Zgłoszenia przyjmuje Histadrut Akademai Zionim we Lwowie, Kamierzowska 35.

Brith Hakana'im. W sobotę dnia 7 b. m., o godz. 2 popoł. urządziła wycieczkę połączoną z ćwiczeniami skautowymi. Zbiórka we własnym lokalu.

Stronictwo Państwa Żydowskiego. Urządziła w niedzielę dnia 8 lipca b. r. o godz. 8 wieczorem we własnym lokalu, przy ul. Nowy Świat 41.

Uroczystość 40-letniej trzydziestolecia zgonu naszego Wodza Teodora Herzla.

CZYTAJCE I ROZPOWSZECHNIAJCE „TYGODNIK ŻYDOWSKI”.

Drukarnia I. Engelberga w Tarnowie